

Kvinnors och mäns villkor **- vilken väg väljer mångbruket?**

Kicki Borhammar

- stöd för jämställdhetsintegrering i Skogens kraft

World economic forum, gender gap: 2025 rankings

	Rank	Economy	Score		Score change from	Rank change from	
			0–1, 1=parity		2024	2024	
	1	Iceland	0.926		-0.010	-	
	2	Finland	0.879		0.004	-	
	3	Norway	0.863		-0.012	-	
	4	United Kingdom	0.838		0.049	+10	
	5	New Zealand	0.827		-0.008	-1	
	6	Sweden	0.817		0.001	-1	
	7	Republic of Moldova	0.813		0.023	+6	
	8	Namibia	0.811		0.006	-	
	9	Germany	0.803		-0.006	-2	
	10	Ireland	0.801		-0.001	-1	
	11	Estonia	0.799		0.025	+18	
	12	Spain	0.797		0.000	-2	

Jämställdhets- myndighetens slutsats:

- Den samlade utvecklingen inom jämställdhetsområdet visar på en fortsatt ojämställdhet som genomsyrar samhällets centrala strukturer.
- Helhetsbilden är mer präglad av stagnation och återgång än av ett samlat steg mot måluppfyllelse.
- Problemen kan inte förstås isolerat, utan att områdena för jämställdhetspolitikens delmål är sammanlänkade med varandra

Jämställdhet handlar ytterst om makt

**Kvinnor och män ska ha samma makt att forma
samhället och sina egna liv**

(jämställdhetspolitiskt mål)

I klartext: **Kön** ska inte ha betydelse

**Att använda
hela potentialen**

Alltid kön, men aldrig bara kön

Ålder
Etnicitet
Sexualitet
Trosuppfattning
Funktionsvariationer
Socioekonomi

- Projektet Skogens kraft undersöker och skapar förutsättningar för att synliggöra och utveckla den potential som finns i målgruppen mångbrukare med skogen som bas.
- Om kön tilldelar kvinnor och män olika möjligheter i företagandet, finns en outnyttjad potential.
- Därför jobbar vi med jämställdhetsintegrering

**Skogen gör inte
skillnad på folk
och folk**

- Gör skogssektorn det?
- Gör mångbruket det?

Om det är så – hur kan vi inom
Skogens kraft medverka till att
motverka diskriminering och skapa
jämförbara villkor?

”Skogssektorn präglas av ojämställdhet”

Genus och skogsägande - kunskap för vägar mot ett jämställt skogsägarskap. En forskningsöversikt. Andersson, E., Knödler, M., Johansson, M. & Johansson, K. Rapport Skog 2025:3. Sveriges lantbruksuniversitet, Umeå.

- Den svenska skogssektorn präglas av ojämställdhet, där män dominerar både ägandet och brukandet av skog.
- En maskulin kultur och könade villkor, förväntningar och relationer formar skogsägandets olika delar. Det bidrar till att grupper, perspektiv och värden ges olika utrymme.
- Den tematiska analysen visar återkommande könsskillnader i värderingar, motiv och praktiker.
  - Kvinnor betonar i högre grad sociala, emotionella och miljömässiga värden.
  - Män framhäver oftare virkesproduktion, jakt och ekonomisk avkastning.

Arbete för jäms­­tälldhet inom skogssektorn

Skogssektorns jämställdhetsråd - ett nationellt forum för att utveckla en inkluderande och jämställd skogssektor där alla, oavsett kön, har samma makt och rättighet att agera, påverka och utvecklas.

Rådet består av 35 organisationer från hela sektorn, som myndigheter, skogsbolag, skogsägarföreningar, lärosäten och frivilligorganisationer. Skogsstyrelsen har en samordnande roll i arbetet.

Nätverk för kvinnor som äger skog

Fristående föreningar som arbetar för att stärka kvinnors inflytande inom skogsnäringen genom att skapa arenor för erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling.

Nordiske Skogskvinner, grundat med stöd från **Nordiska Rådet**. Kvinnor i de fem nordiska länderna ska stärkas i arbetet att öka jämställdheten, att ta ansvar för sitt ägande av skog och öka kunskapen om skogen. Skogens betydelse diskuteras i samband med miljö, klimat, ekonomi och jämställdhet.

”...riskerar marginalisera alternativa former av skogsägande”

Genus och skogsägande - kunskap för vägar mot ett jämställt skogsägarskap. En forskningsöversikt. Andersson, E., Knödler, M., Johansson, M. & Johansson, K. Rapport Skog 2025:3. Sveriges lantbruksuniversitet, Umeå.

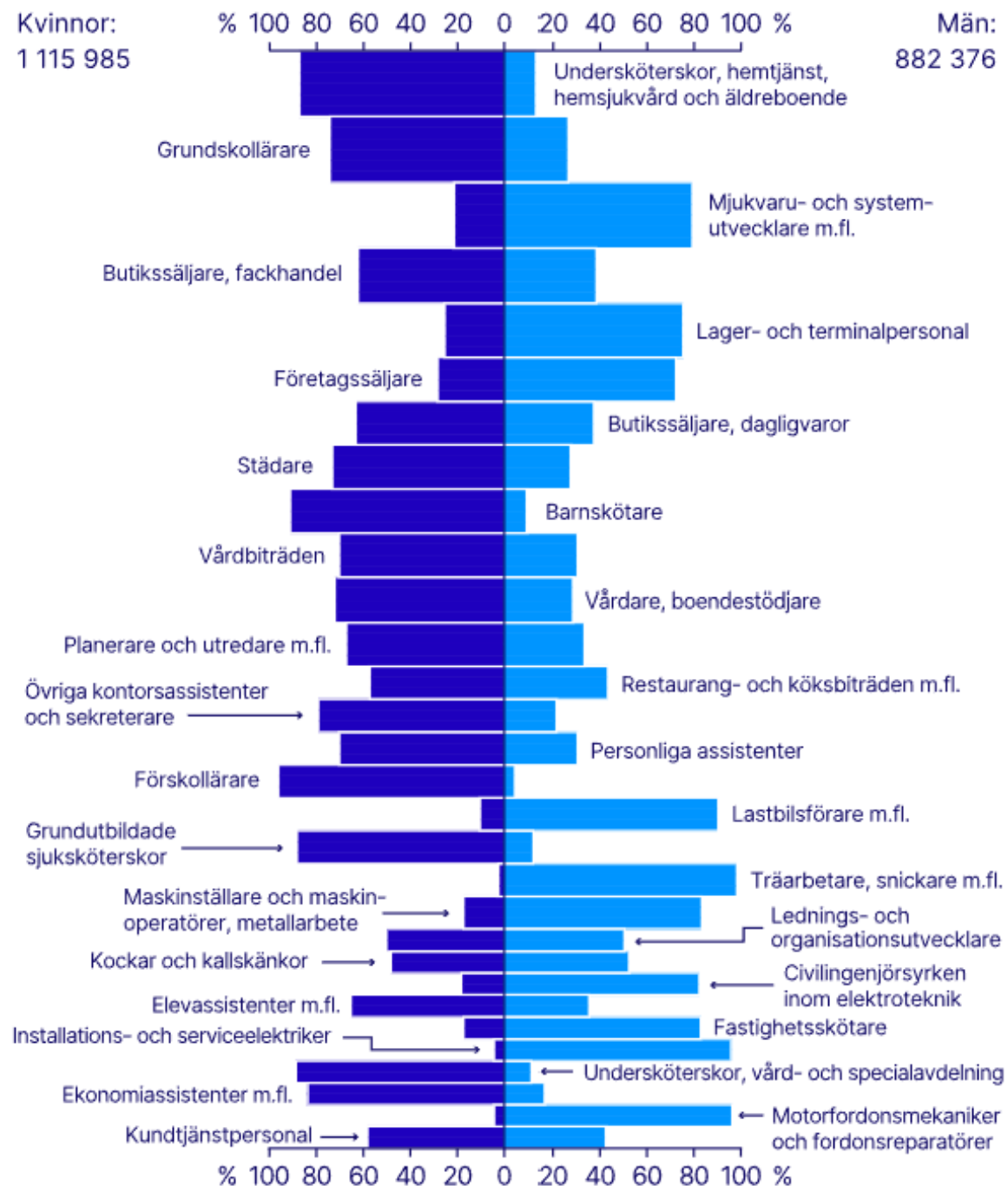
- Skogsägande är starkt präglat av könade normer och strukturer. Det bidrar till att skapa en bild av vad en skogsägare är, hur hen förväntas agera och vilka områden och värden som betraktas som centrala.
- Maskulint kodade praktiker och värderingar riskerar att osynliggöra och marginalisera alternativa former av skogsägande. Det påverkar både skoglig planering, policy och rådgivning.

Är alla mångbrukare normbrytare?

Har kvinnor och män inom mångbruket så många gemensamma utmaningar som "normbrytare" att jämställdhet uppfattas som en underordnad fråga?

... men är mångbruket opåverkat av samhällets normer och strukturer?

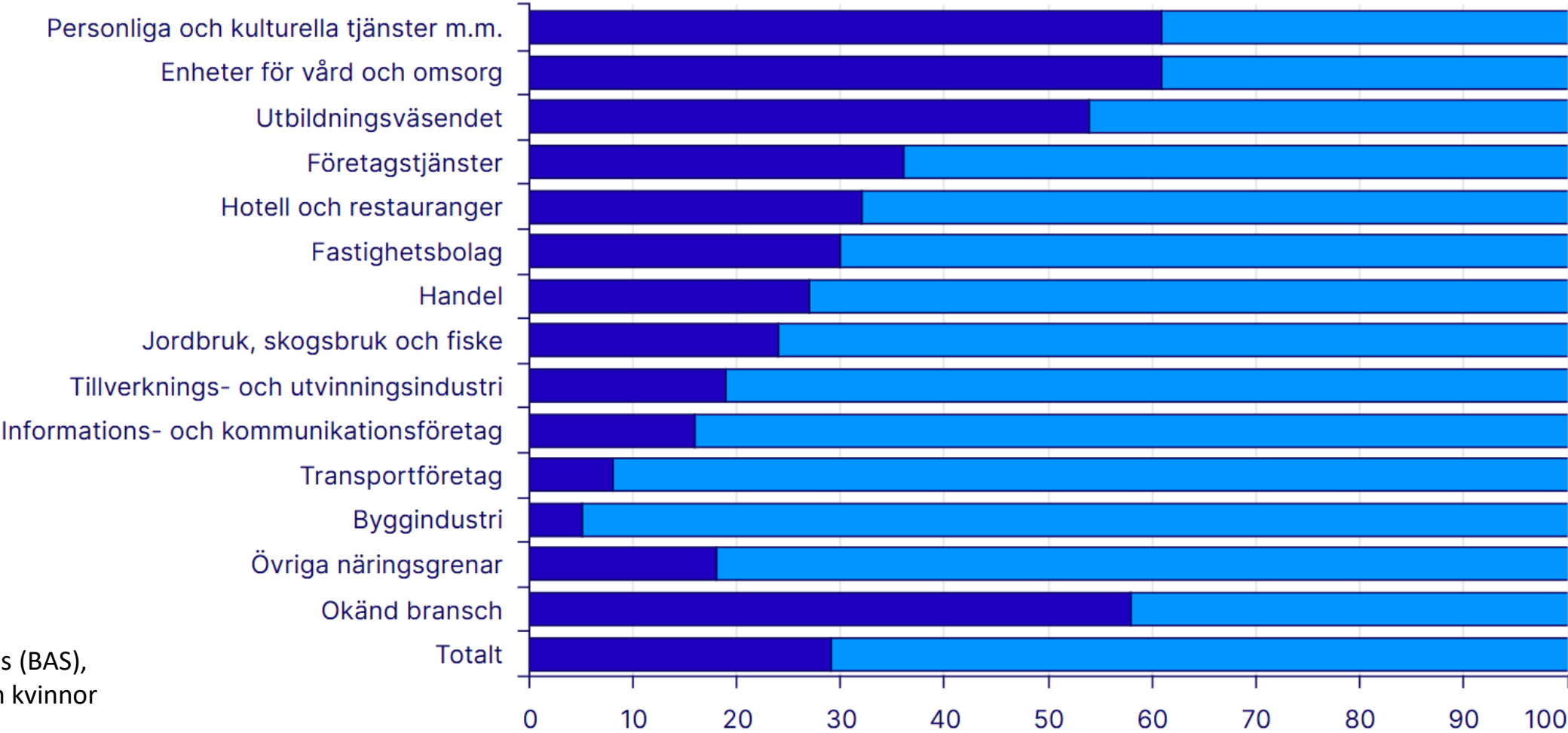
De 30 vanligaste yrkena för anställda 16-69 år, 2024

Källa: SCB

**Företagare uppdelat på
näringsgren 2024**
Könsfördelning (%), 20 år och
äldre

Förklaring
● Kvinnor ● Män

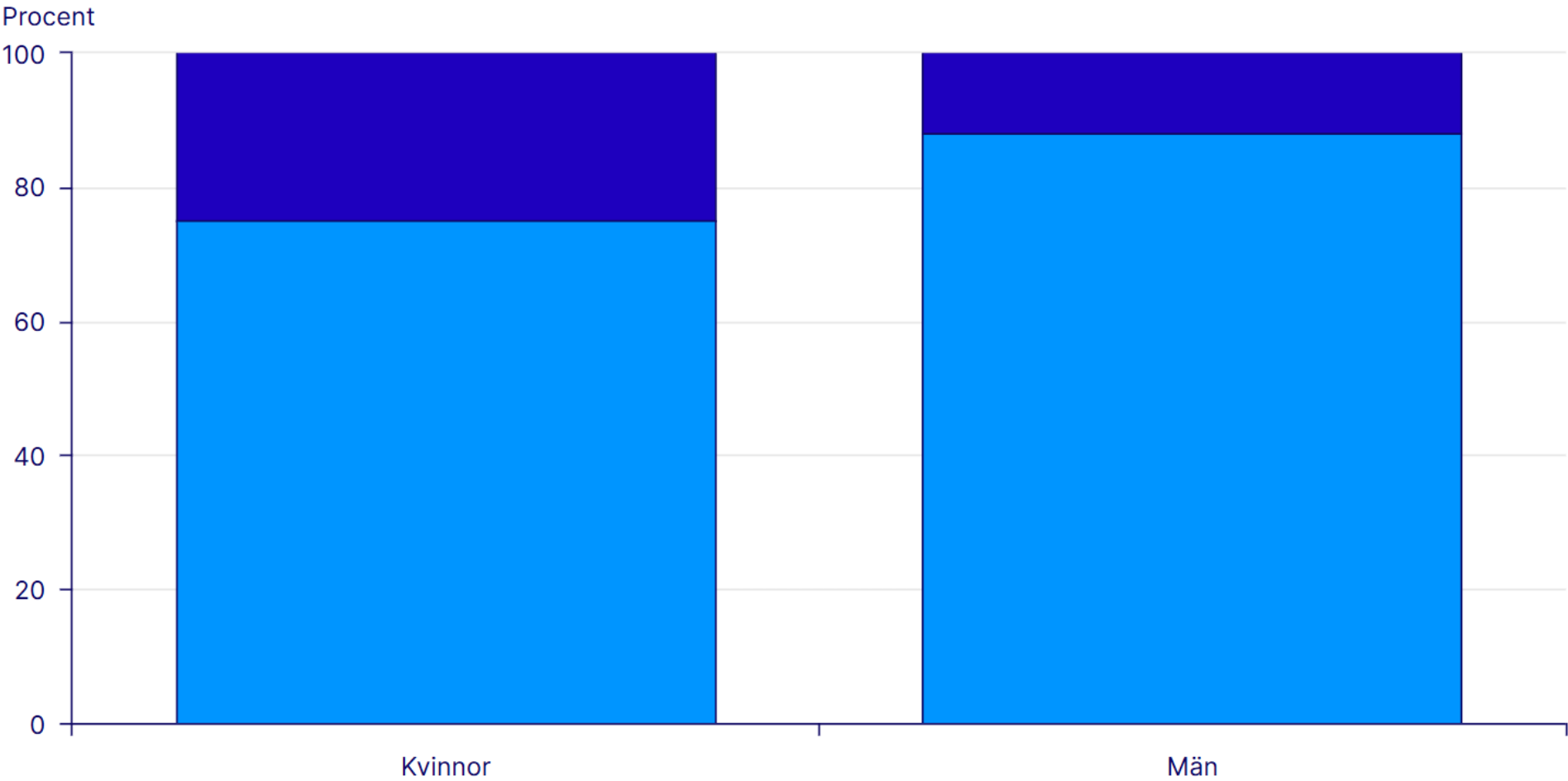
Källa
Befolkningens
arbetsmarknadsstatus (BAS),
publicerad i På tal om kvinnor
och män 2026, SCB

Personer som arbetar heltid eller deltid 2025

Andel (%) av alla sysselsatta 20-65 år

Förklaring

● Deltid ● Heltid

Källa
Arbetskraftsundersökningar
na (AKU), publicerad i På tal
om kvinnor och män 2026,
SCB

Jämställdhetspolitiska delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande
- Ekonomisk jämställdhet
- Jämställd utbildning
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
- Jämställd hälsa
- Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra
- Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra

Strukturell under- och överordning

- Bristande jämställdhet skapar strukturell under- och överordning, där den maskulint kodade överordnas det feminint kodade
- Strukturen får konsekvenser på villkor – rättigheter och möjligheter – på individnivå

Finns risk att vissa delar av mångbruket får högre status än andra, beroende på om de har maskulin eller feminin kodning?

Hur påverkas mångbrukets kvinnor och män av strukturerna?

Skogens kraft initierade en ny forskningsöversikt

Genus, skogsägande och företagande med
skogen som bas

En forskningsöversikt. Andersson, E., Knödler,
M., Sveriges lantbruksuniversitet, 2025

Forskningsöversikten visar:

- att genus och jämställdhet inom mångbruk, är ett relativt outforskat fält.
- att det behövs mer kunskap för att förstå hur genus påverkar möjligheterna att starta, utveckla och driva mångbruksföretagande.
- att det är nödvändigt att analysera både kvinnors och mäns positioner och villkor, för att förstå hur jämställdhet kan skapas inom mångbruket.

Att utmana normer

Genus, skogsägande och företagande med
skogen som bas

En forskningsöversikt. Andersson, E., Knödler,
M., Sveriges lantbruksuniversitet, 2025

Forskningsöversikten visar:

- att kvinnors och mäns erfarenheter av mångbruk behöver förstås i ett större sammanhang – i relation till de strukturer, praktiker och förväntningar som finns både i och runt mångbruket.
- att tankar och förväntningar på kvinnor och män påverkar hur människor agerar och hur de uppfattar både sig själva och sin omvärld – vilket påverkar företagandet.
- att vi behöver utveckla kunskap som gör det möjligt att utmana etablerade normer, identiteter och skapa förändring.
- att lärande är centralt.

Fokus på villkor - och beslutsamhet

Skogens kraft jobbar strukturerat för att lära mer om kvinnors och mäns villkor inom mångbruket, men:

- Vi behöver lära tillsammans
- Träna oss på att ställa "rätt" frågor
- Lyfta det osynliggjorda
- Synliggöra hur arbetet med jämställdhet stärker alla mångbrukare, oavsett kön.

Och gemensamt ställa frågan:

Hur ska vi ha det?

...följa de traditionella vägarna, eller trampa upp en jämställd stig i skogen